

El domicili de Picasso a Barcelona serà enderrocat

Carrer de la Mercè, 3

S'ha parlat una mica, però no prou, en aquestes pàgines, del possible enderrocament de la casa del carrer de la Mercè 3, que ha estat el principal domicili de Picasso a Barcelona i un dels més importants de la seva vida. Em diuen que la gent no està informada i que cal posar-la al corrent. És per això que escric aquestes línies, encara que hi hagi qui tingui interès a mantenir el silenci sobre aquest projecte abominable.

Picasso vingué a viure al carrer de la Mercè 3, segon pis, primera porta, a partir de l'estiu del 1896, i aquesta adreça romangué el seu domicili oficial fins a la primavera del 1904, quan emprengué el viatge definitiu a París, encara que en l'endemig d'aquell llarg període anés a altres indrets i fes altres estades, algunes de considerables, com la de Madrid i la d'Horta de Sant Joan.

Però continuà anant al carrer de la Mercè 3 cada vegada que venia a Barcelona, el 1906, el 1909, el 1910, encara que només fos per anar a dinar amb la seva família, com ens ho recorda Fernande Olivier. El 13 de maig del 1913 interrompé la seva estada a Ceret (Vallespir) per acudir al carrer de la Mercè 3 a causa de la mort del seu pare. Durant el 1917 hi passà una part del mes de gener, però hi tornà durant el mes de juny i hi va romandre uns quatre mesos. Fou aquí, en aquesta ocasió, on presentà Olga Koklova a la seva família com a futura muller i on tingué lloc, per tant, el seu prometatge. Penrose parla d'una vinguda el 1918... Fou al carrer de la Mercè 3 on deixà una gran part de la seva producció feta a la Corunya, Màlaga, Madrid, Horta o Barcelona, sabent que ho deixava a casa seva, perquè aquí nasqueren encara els seus nebots. Només quan la seva família canvià de domicili, traslladà amb ella totes les obres de Picasso per continuar custodiant-les.

Lluís Permanyer recordava, fa poc, la irritació de l'artista quan li fou confiscat o ocupat, pel govern francès, el seu estudi de la rue des Grands Agustins, a París. Jo vaig viure algun moment d'aquesta reacció de Picasso. Cal suposar que el malestar que la mesura li produí fou molt considerable, perquè en una sinopsi biogràfica de l'artista, recentíssima, que suposo redactada per la seva muller Jacqueline (catàleg de l'exposició a Marc-en-Baroel (Bèlgica), closa el mes de maig, l'única referència que hi ha sobre el 1967 és aquesta: «Primavera: Picasso és expulsat del seu taller dels Grands Agustins.»

A vegades les ciutats, els països, pequen contra l'esperit. No dubto gens a qualificar de pecat imperdonable l'enderrocament previst de la casa del carrer de la Mercè 3. El crim de lesa ciutadania esdevindrà més patent i més grana mesura que passin els anys. La ciutat se n'ha fet responsable a causa del silenci del consistori municipal, Ni una sola veu s'ha alçat públicament per protestar contra l'aberració. El consens municipal ha funcionat meravellosament, la discreció ha estat unànime en aquest punt.

Picasso era un foraster —un immigrant— que demostrà estimar més Barcelona que la seva ciutat natal i que cap altra ciutat del món, i Barcelona li ho agraeix enderrocant,

durant l'any del seu centenari, la llar que per a ell era la més entranyable de la nostra ciutat. Si una mà negra hagués treballat expressament contra Barcelona, no ho hauria pogut fer millor del que ho ha fet el municipi.

L'esperit tumefacte de més d'un dels nostres dirigents, demostrant no tenir la més petita idea del que és una ciutat ni del que significa erigir un país, em preguntà: «Però, ¿és que queda alguna cosa de Picasso en aquell pis?» Els podria respondre amb l'exemple de Bordeus, declarant monument nacional la casa on visqué Goya i la sol·licitud ciutadana per tal de refer la mansió tal com era en el seu temps... El sol fet de formular aquella pregunta demostra el baixíssim nivell de sostre dels qui la fan, però la contestaré amb mots que tenen una mica més d'autoritat que els meus:

«...perquè l'estança d'un heroi, buida i tot, no tan sols frueix de la dignitat d'ell sinó que en conserva i fins i tot n'augmenta l'envergadura.» Són paraules de William Faulkner a propòsit de la crecuda de la ciutat de Jackson en *Rèquiem per a una monja* (Traducció d'Hortènsia Curell de Carbonell, p.98, Col·lecció Isard, Barcelona, 1967). Que aquestes paraules valguin d'anatema per als nostres edils, perquè em sembla que no necessiten comentaris.

Josep Palau i Fabre

Avui, 29 de juliol del 1981